

КРИТИКА, БІБЛІОГРАФІЯ

Семен Абрамович,

доктор філологічних наук, професор, академік АНВО України

Доктори наук, професори Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : довідково-бібліографічне видання / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; уклад.: І.М. Конет, В.С. Прокопчук. – Кам'янець-Подільський : Видавництво Абетка-Світ, 2013. – 512 с.: іл.

Статус університету насамперед визначається кількістю та науковим авторитетом його докторів. Від XIII ст., коли Папа Гонорій III склав правила присудження наукового ступеню доктора та обґрунтував вимогу подальшої габілітації (лат. *habilis* – «здатний»), стати доктором науковцеві не занадто легко. А в наші непрості часи – й поготів. Так само високий статус і вченого звання «професор», запровадженого вперше в Оксфордському університеті у XVI-му ст.: це непересічний, особливо компетентний викладач, експерт у певному питанні.

Мені відомі деякі сьогоденні наші виші, де за всі роки його існування працювали лише один-два доктори; мені пам'ятні доволі численні печальні історії про заздрість, інтриги й травлю цих сміливців, які наважилися переступити ту грань, що відділяє кандидата наук від доктора наук. Знаю заклад, ректор якого відверто заявляє: у нас має бути лише один доктор наук – я! Словом, як твердить життєвий довід, не висувайся! Посередність не терпить поруч із собою нікого, хто дає їй відчуття її реальний масштаб, і, на жаль, перемагає частіше, ніж би того хотілося.

Та ніколи не стане повноцінним вищим навчальним закладом у європейському форматі вчорашній технікум, керівник якого не розуміє різниці між монографією та навчальним посібником, де проректор, коли приходиться пора звітувати «про науку», розгублено пригадує, двоє чи троє тез за цей рік у нього вийшли друком, де нові кафедри відкриваються «під варягів», які й дороги до того місця не знають, й більшість викладачів зайнята створенням териконів непотрібних паперів, гарячковим жонгливанням цифрами та судомним рахуванням кількості пропущених студентами занять.

Рецензована книга свідчить про зовсім інший моральний клімат і зовсім іншу традицію. У Кам'янець-Подільському університеті, найстарішому вищому навчальному закладі Подільського регіону, попри усі спроби радянського періоду принизити його неповторний статус, звести до рівня звичайного провінційного педінституту, від часів вл. Огієнка живе дух столичного вишу й високої поваги до наукового пошуку.

Видання, що рецензується, по-перше, органічно вписується в розгалужений комплекс наукометрично-інформативних монографій, брошур та статей, які вже не перший рік становлять важливий об'єкт уваги ректорату, науководослідної частини університету та його надзвичайно солідної бібліотеки (праці та редакційно-видавнича діяльність С. Копилова, О. Завальнюка, І. Конета, В. Прокопчука, О. Комарніцького та ін.). Одразу ж зауважу, що це видання, при невеличкому своєму обсязі (512 с.), і, вочевидь, саме завдяки цьому, висвітлює лише наукові особистості періоду державної незалежності та років, що

йому безпосередньо передували. Воно фіксує, що протягом останнього півстоліття в стінах університету працював 41 викладач, відзначений докторським ступенем та/або професорським званням. Дуже прикметно, що через окремі індивідуальності тут значною мірою репрезентовано весь спектр наукового пошуку: науки природничо-математичні (І. Конет, О. Любинський, Ю. Теплинський), технічні (В. Федорчук) та соціально-гуманітарні (історики А.О. та С.А. Копилови, О. Завальнюк, Л. та С. Баженови, І. Винокур, В. Газін, Л. Коваленко, М. Кукурудзяк, П. Лаптін, В. Нечитайло, В. Прокопчук, І. Рибак, В. Степанков, Ю. Тарасов, А. Філінюк, П. Щербина; філологи С. Абрамович, М. Брицин, О. Волковинський, Н. Грипас, О. Кеба, М. Кудрявцев, М. Марчук, П. Свідер, В. Тищенко, Б. Хричиков; психолог А. Шинкарюк, мистецтвознавець Н. Урсу, спеціалісти з педагогіки П. Атаманчук, І. Кучинська, В. Мендерецький, С. Миронова, М. Печенюк, М. Солопчук, В. Струманський, і – що зовсім не часто зустрічається – фахівець з фізичного виховання та спорту Г. Єдинак). Це люди, добре знані в науковому світі України та поза її межами, які зуміли започаткувати новий науково-педагогічний напрямок, а то й заснувати власну наукову школу, зробили вагомий внесок у вітчизняну педагогіку та методіку викладання свого предмету, автори численних одноосібних та колективних монографій, підручників та навчальних посібників, багато з яких відзначені грифом вітчизняного Міністерства освіти.

Варто побажати, аби до цього видання органічно долучилося й інше, яке б дало належну інформацію про тих, хто передував цій «вченій дружині». Адже від самого початку новозаснований університет у Кам'янці мав у своєму складі низку відомих вчених: сам І. Огієнко, професори Б. Біднов, М. Хведорів, Є. Тимченко, П. Бучинський, П. Клепацький, Ю. Сіцінський, М. Грінченко, Є. Сташевський, П. Клименко, В. Геринович, Г. Молотківський, І. Любарський та ін., пам'ять про яких варто так само дбайливо зберегти.

Сказати щиро, не всякий вищий навчальний заклад України має підстави пишатися й такими науковими особистостями, й такою увагою до них та їхнього доробку, і таким прекрасним, досконалим за змістом і формою, виданням, і, нарешті, таким багатим і науково вагомим комплексом біобібліографічних видань про своїх вчених.

Отримано: 19.02.2015

*Г. М. Голиш, Л. Г. Лисиця,
м. Черкаси*

НОВІТНІ ВИДАННЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. М. МАКСИМОВИЧА ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

На наше глибоке переконання, інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу та науково-дослідницької роботи далеко не вичерпує функцій університетської бібліотеки, якщо вона претендує на адекватність відповідей нелегким викликам сьогодення. Вже стали очевидними трансформації поглядів на функції сучасної книгозбірні, характер її роботи, зокрема, у тій частині, що вона має не лише надавати інформаційні послуги, але й створювати